

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Ann Backman, Maj-Helen Nyback : Alla barn behöver få må bra. Vasabladet 7.3.2021 s. 39.

Novias forskning

Inom projektet utvecklas ett mentorsprogram som kan stöda barn som behöver en extra vuxen ibland, när vardagspuslet för föräldrar är svårt. FOTO: PIXABAY

Alla barn behöver få må bra

● Vid Yrkeshögskolan Novia pågår ett projekt med målet att utbilda "barnambassadörer" som kan vara ett stöd i vardagspuslet, värna om barnets rätt till aktivitet och föra barnets talan.

I samhället finns många aktörer som jobbar med det förebyggande arbetet med barn och unga. Det förebyggande barnskyddsarbetet görs inom kommuner, tredje sektorn, inom föreningar och organisationer samt av staten genom socialpolitiska stödåtgärder som föräldraledighet och barnbidrag.

I barnskyddslagens tredje paragraf står att kommunerna bär ansvar för det förebyggande barnskyddet vilket berör bildningen, ungdomssektorn samt social- och hälsovården. Syftet med det förebyggande barnskyddet är att trygga barns uppväxt, minska risken för att olika utmaningar hopar sig och blir övermäktiga för familjen.

Alla problem och utmaningar går inte att förebygga och en del kommer plötsligt, utan förvarning. För många familjer och barn byggs ändå utmaningarna upp över en tid och där kan alla som ser barnet och familjen göra en insats för att lätta på en del av bördan.

VI ÄR NU MITT I en coronapandemi som kommer att påverka barn och unga under en lång tid framöver. Våldet i nära relationer och särskilt våldet mot kvinnor har ökat, och en del barn och unga har upplevt svåra saker i hemmet vilket gör att deras trygghetskänsla har rubbats.

En del barn har helt uteblivit från undervisningen eller gått miste om de sociala relationerna, och många familjers svaga ekonomi kan begränsa möjligheterna till fritidsintressen. För en del barn kan den verksamhet som sker utanför hemmet vara den ventil som behövs för att barnet ska uppleva välbefinnande.

Det förebyggande arbetet har of-

Bilden exemplifierar sådant som barn mår av bra: sömn, rutiner och förutsägbarhet samt lek och hobby.

ta fått en undanskymd roll eftersom det är svårare att visa på effekter av arbete. Det behöver göras på lång sikt och det är många faktorer som inverkar på utgången av åtgärderna.

Det förebyggande barnskyddsarbetet försvaras ytterligare av att det inte är någon specifik sektor eller yrkesgrupp som har ansvar för att koordinera och strukturera det förebyggande barnskyddsarbetet. I lagen nämns inte tredje sektorn trots att föreningar och organisationer har en stor andel och mycket kunskap om förebyggande arbete.

DET FÖREBYGGANDE BARNSKYDDET handlar om att skapa förutsättningar för välmående barn, vilket både professionella och frivilliga arbetar för att uppnå. Ofta läggs fokus på riskfaktorer, och visst de är viktiga att beakta, men inom det förebyggande barnskyddet är det ännu viktigare att fokusera på det som stöder barns välmående och stärka det som skyddar mot illabefinnande.

Social- och hälsovårdsministeriet satsar på det förebyggande arbetet bland annat genom att utveckla familjecenterverksamhet inom ramen för programmet Framtidens social- och hälsocentral. Inom familjecenterverksamheten är det meningen att olika tjänster för barn och unga kan mötas och att ett partnerskap mellan kommunens tjänster och tredje sektorns tjänster kan skapas.

Ett exempel på ett partnerskap är att föreningar kan ordna familjecaféer inom ramen för familjecenterverksamheten. En annan satsning som Undervisnings- och kulturministeriet gör är att lansera Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, det vill säga, kommuner kan söka bidrag för att ordna gratis fritidssysselsättning för barn i samband med skoldagen.

Hobby- och kulturverksamhet är metoder inom det förebyggande barnskyddet och fungerar som en skyddande faktor som stärker välmående. Hobbyverksamhet är ty-

vårt inte något som alla barn och familjer har tillgång till.

Enligt Rädda barnens enkät (2015) upplevde närmare 80 procent av barnen från låginkomstfamiljer att de hade begränsade möjligheter att delta i hobbyverksamhet och närmare en tredje del (70 procent) hade lämnat bort hobbyverksamhet på grund av familjens ekonomiska situation.

Därför är statens och kommuners satsning på lättillgänglig hobbyverksamhet mycket viktig. FN:s barnkonvention beskriver barns rätt till lek och utveckling som en viktig del i barnets utveckling.

ÅR 2019 startade Yrkeshögskolan Novia ett projekt som heter "En bro till framtiden - förebyggande barnskydd och utvecklat barn- och ungdomsarbete". Vi vill beskriva och stärka det förebyggande barnskyddet. Projektet tar avstamp i barnens rättigheter och FN:s barnkonvention.

Vi vill utvärdera vad som ytterligare kunde göras för att värna om barns rätt till skydd, omsorg, lek och utveckling och skapa metoder och aktiviteter som kan stöda familjer och barn. Projektet är indelat i olika helheter som syftar till att öka kunskap om förebyggande barnskydd, utveckla arbetsmetoder som kan användas inom det förebyggande barnskyddet och sätta fokus på utsatta barn. Därtill ingår i projektet en helhet som riktar sig till flyktingar och immigranter, specifikt familjer och barn, genom att stöda integration.

Inom projektet vill vi utveckla ett mentorsprogram som kan stöda barn som behöver en extra vuxen

ibland, när vardagspuslet för föräldrar är svårt. Vi planerar att tillsammans med kommuner och tredje sektorns föreningar utveckla en modell för mentorer, benämnda "barnambassadörer" - en extra vuxen som stöder barnet eller en grupp med barn på frivillig bas. En barnambassadör är en som värnar om barnets rätt till lek och aktivitet och som kan föra barnets talan i sociala sammanhang.

Vi vet att det finns barn som av olika orsaker inte är intresserade eller som har svårt att delta i organiserad verksamhet eller gruppverksamhet. Det finns också familjer som har svårt att få vardagspuslet att gå ihop eller av olika orsaker inte kan stöda barnen i deras hobbyverksamhet.

BARNAMBASSADÖRERNA KOMMER att genomgå en utbildning och verksamheten följs upp och utvärderas kontinuerligt. Barnambassadörerna kan stöda det förebyggande barnskyddet. Varje barn eller ungdom som upplever högre grad av välbefinnande är en vinst för barnet, familjen och vårt samhälle.

Utbildning av barnambassadörer planeras starta 2021 och förhoppningsvis kan verksamheten starta 2021 tillsammans med Barnavårdsföreningen i Finland. Det finns ett stort behov av aktiviteter som kan falla in under förebyggande barnskydd och en barnambassadör kan vara en viktig del i det puslet.

Ann Backman
projektforskare

Maj-Helen Nyback
överlärare vid Yrkeshögskolan Novia